

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на шів року . . . . . 12 К
на четвер року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
з суботи 5 долярів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Самоуправа в Ірландії.

(*) Англія переживає в політичному житті важкі часи. Ще не зовсім полагоджена справа недавного великанського страйку, а єго важкі наслідки дають ся щойно тепер відчувати, а тут виринає начерк закона про самоуправу (Home Rule) в Ірландії, котрий во-рушить цілу Англію, бо в сій справі розпадає ся все населене Англії на два супротивні табори. Одні добавчають в признанню самоуправи Ірландії початок занепаду Англії, інші знобачать в тім спасенне жерело мира і нового скріплення Бритайської держави. При таких суперечних поглядах можна собі живо уявити огірчене, з яким обидва табори виступають проти себе до боротьби. Цілі покоління Ірландців бороли ся з безприкладною вітровалостю о парламентарну самостійність свого острова. Від четвертіни століття англійські вільномудрі принесли ся змагане яко свою дитину.

Перший начерк закону вінє 1886. року Г'ледстон, однак сей закон упав уже в другому читанні в посольській палаті. В 1892 р. Г'ледстон знов добив ся керми і перепрощавши сей закон щасливо через всі три читання в посольській палаті. Однак в палаті льордів відкинуто его переважною більшістю голосів. Тепер уже в третє вносить англійський міністер-предсідник сей закон в палаті, сим разом серед найкористніших виглядів, бо звичайна більшість теперішнього правителства є досить значна а палата льордів тепер не має спромоги відкинути закон ухвалений посольською палатою, є що найбільше, може виконане его відрочити о 2 роках.

Таким способом тепер Редмонт, не утомимий провідник Ірландців, може на ста-рості літ з певною надією очіквати, що бодай за два роки може вйті в житі се, о що він і інші з ним трудили ся і бороли ся все своє житє.

Всі три начерки закону ріжуть ся між собою в засадничих точках. В першім начерку в 1886 р. після заведення ірландського парламенту не могли більше Ірландці засідати в англійському парламенті. В другім начерку в 1893 р. могло в англійському парламенті засідати 80 Ірландців однак они мали право голосувати лише в ірландських справах. В сего-річнім начерку може замісць дотеперішніх

100 лише 42 Ірландців засідати але з повним правом голосування.

Також фінансова сторона в тих начер-ках розмайто управильна. Се трудна справа, бо Ірландія вимагала доси доплати 54 мільйонів корон, а та сума при нинішній системі злукі з Англією зростати ме з року на рік з ріжніх причин. Останній начерк предкладає спільне міністерство скарбу, але Ірландії має бути відказане право накладання податків так довго, доки не буде ніякого недобору в державнім скарбі.

До того часу має британське міністерство скарбу домагати ся державних, конечно-стій для Ірландії, через ірландський парламент. Отже міністерство скарбу в пошуки головним поборчим жерелом ірландського парламенту. Крім того має англійська державна каса передати ірландські щорічну квоту 24 мільйонів корон, которая з року на рік зменшавася о два мільйони корон, щоби Ірландія могла зробити добрий початок. Скоро в пізнішіх роках щезне недобір а Ірландія буде управлена сама побирати свої податки, тоді мають бути переведені умови, в якій висоті має Ірландія мати участь в державних видатках на примір що до народної оборони. Податкове законодавство задержує англійський парламент, однак ірландський парламент може зменшати податки і з малими обмеженнями заводити на-віть податки нові. Виключене єсть побирає звузового для на вільні доси від податку артикули. Взагалі може Ірландія ухвалювати власні податки і у всіх розмірах обніжувати, а тим способом уживати вповні плодів власної щадності.

Ірландська конституція впроваджує дві окремо обрадуючі палати, посольську палату зложену з 164 вибраних послів і з сенату зложеного з 40 членів, іменованих на перший раз королем, згідно англійською радою міністрів, а після їх уступлення мають бути дозволювані ірландським віцепоролем. Сей віцепороль, іменований на означену чергу літ, має право обмежаючого вето, а таке саме вето застеріг собі що до усіх ірландських законів англійський парламент. Годить ся згадати що про одну замітну окремішність, що обидві палати, на случай нездоги, мають разом зібрати ся і голосувати, що вже введено також і південно-африканським парламентом (Take спільне засідане предвиджене також в

наших делегаціях, австрійській і угорській, ва-случай нездоги що до обмінюваних поміж ними т. зв. нунцій (ухвал), однак таке спіль-не заходить делегацій обох доси ще не від-було ся ніколи). Новостю в сім начерку є вперші раз уміщено обезпеки проти релігійної нетерпимості, котрі мають охоронити не-значну протестантську більшість в північній Ірландії.

Отсе короткий зміст останнього начерку ірландської конституції (гомрулю), так давно горячо бажаної і улюбленої мрії ірландської народності.

Допись з Сяніччини

(„Кацапське безголове“.)

Читачам „Руслана“ відома буде досить голосна пригода, кілька разів порушувана в „Руслані“, котра відбула ся в селі Дальовій, сяніцького повіта. Кількох під агітацією москофільських часописій одиличів парубчиків під час проповіді в церкві счилили були авантурою, якої були не відважили ся зробити наїті погромщики з під булави Іллодора. Авантурою тою хотіли показати, що ненавидять свою Церкву, що унія нам накалена Польською, що взагалі не хотять чути нічого о казтолицтві. Необізнаний в тутешніх відноєннях не міг бы зрозуміти, як можуть в нашім вірючім народі бути одинаці а тут на Лемківщині і цілі села, де так мало любові і пошані з своєї Церкви а зато так богато підозріні і ненависті до неї а заразом сліпого і балвохвального пістизму до „православної“ церкви. Однак так ово є.

Де літами ворог працює ріжнimi способами над підкопанем віри в народі при цілковіті рівнодушності а навіть піддергkі зі сторони тутешнього москофільського духовенства там годі сподівати ся чогось лішого. Треба надмірного ужитя енергії і праці а навіть самопожертвовання, щоби той народ отягити і отворити ему очі на правду. Треба лише отвертого і широго поступовання з людьми а праця стане о много лекшою. Тому то і я в засаді противін тому поступованню з Лемками, яке рекомендував в одній дописі в „Руслані“ якийсь съязненик в Америці а іменно, щоби не виступати навіть перед на-

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских съятів о 5 год. по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукоюмі звертає ся лише на попередні застороги.

Рекламації лише неопечатані в вільні від пошти. — Оповістки звичайні приймають ся по ц. від 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки

Доля бідного.

Було то по Різдві. Дорогою йшов похорон. По переду віс якийсь кривий у „вужж“ одітій старець хрест — за ним несли два господарі хоругви, дальше йшов на санях съященик з дяком. За санями несли на „марах“ домовину. За домовиною йшла бідна вдова Мокрина з малим десятилітнім хлопцем Ми-хасем.

Пилип, чоловік Мокрини, був бідним за-рібником. На весні приїздив жid Майорко з сусідного села і забирає біднійшу челядь на роботу аж на зелену Буковину. В літі йшли бідаки за жніва, також на Буковину а на зиму оставали всі в селі.

І тепер Пилип не сидів дома. З іншими людьми йшов на заробітки. Така вже була єго щербата доля. Батько єго був бідаком — тепер і він остав таким. Крім обдертої, похиленої хати не мав він нічого. Одним єго маєтком, одною постіжкою в єго біді був одинак Ми-хась.

З малку хиряви — став тепер підбирається і став поволі матери у дечому помагати. Пилип піде бувало в зимі у „бутин“ рубати або спускати долів „трами“*) а Ми-хась побі-

жить до ліса за хворостом, або принесе мамі води з потока. Одним словом був він своїй мамі вже у великій пригоді.

Нераз сидить Мокрина вечером в зимі на печі та пряде, а Михась вьзме книжку, та поволеньки читає, а мати звід ока глядить на свого „хиряка“ й радується, що малій бере ся радо до книжки. Бідні они були, але сина післиали до школи, бо бояли ся, що учитель не подав на „штроф“.

Але у лісі не все щасливо було. Ані о дені рік не минув, щоби комусь дерево ноги або руки не зломило, а не рідко лучалось й таке, що убило на смерть.

Тоді та Мокрина звичайно плакала, варікаючи на свою долю. „Господоньку милосердний, стережи моого Пилипа, Матіноночко гошівська, май єго в свої опіці!“ Щож би я тоді зробила, як би не стало моого Пилипа. Хто заробив би мені на кварту муки. Головонько моя нещаслива“. Таке дійлось у хаті Пилипа, коли Мокрина довідалась о якім не-щастстві в лісі.

Не дармо так Мокрина плакала. Она знала, що хто йде у ліс на роботу, не знає, чи верне домів живий.

Таке нещастство спало на Пилипа,

Спускаючи дерево долів, похов зя, упав, а дерево перейшло по нім, убиваючи єго на місці.

Коли привезли Пилипа домів, Мокрина не було дома. Пішла она до своєї сестри по-зичити муки, щоби зварити на вечерю чири.

Довідавшись, що когось привезли в ліса домів неживого, стала заводити: „тє він, то Пилип“, — і бігом пустилася до своєї хати. З далека побачила она коло своєї хати на уліці много людей. Се упевнило її, що то привезли її Пилипа. Мов несамовита стала бічі, але заким добігла до хати, упала звімлена на землю. Збіглись люди, стали її „відливати водою“. Коли отямилась, перве слово Пилипу: „Пилип, май Пилип“. Не могла вже звійти сама домів. завели її.

В хаті на лаві лежав Пилип — мертвий, а біля него у віг сидів малий Ми-хась. Він не плакав, не міг, лише впляшивши очі у своєго батька, сидів непорушимо мов плита.

Годі описати плач і розпуку вдови Мокрини. Она не плакала, она ридала, заводила:

ди, що були в хаті, стали її собі плакати, а вже найбільше жінки.

Мокрина взяли з хати — стали два сусіди мити Пилипа, убрали в чисту сорочку, холоші, положили на лаві, а у голові поклали хрест, що принесли з церкви. Тепер укліяли всі, та відмовили молитви за помершу душечку.

Цілу ніч не спала Мокрина. Не спав і Ми-хась. Він усів побіч своєї „мамки“, голову притулив до неї і так пересидів цілу ніч...

На другий день ховали Пилипа. Людій зійшлося доволі, бо хоть Пилип був бідний — та чоловік чесний, не одному помог у літі в полі, тому її любили єго.

На похороні не плакала вже Мокрина, вже не могла.

Вернувшись домів з Ми-хасем, стала плакати, цілюючи єго в білу головку і все приговорюючи: „Синку, май синку, а яка доля чекає тебе?“

Мурин.

*) трами — се зрубані дерева.

ло донесене до Всв. Консисторії а інакше яко-
всім візнавано в суді. Відай для того, щоби
представити ся у своєї Власти з „католи-
ческими чувствіями“ а в суді все те заперечи-
ти. Щоби ще лішче скріпити доказами посту-
поване его, досить навести, що скажав бувший дяк в тій місцевості, — той,
котрий був его правою рукою і тих
самих переконань. І ему вже було за богато
того фарисейства. Ось его слова: „Онъ
знає передъ комисією (о авантурі) бо я ему
розвказавъ, но ложно сознавъ, що то неправ-
да, що дуркали“. Правда либо не надіяли
ся, що правда так ясно вийде на верх.

Но мало того. Він — як кажуть,
мав навіть наклонювати авантурників до під-
несення оскарження проти свого собрата по зва-
нню о злочині намови съвідка до фальшивого
візяння. Ба, навіть сам яко съвідок прилучає
ся до того оскарження. Чи чувъ хто таке? Ві-
дай то перший раз приходить ся менѣ щось
подібного стрічати. І все те лиш з пімсті, що
той собрат відважив ся виступити проти аван-
тур в церкві. Скажіть же ту свій голос і ви,
о. Дорожинський і ви отці з „Церковного Во-
стока“, какая здѣсь причина падення нашого
обряду і правственности народа“. А правда,
„зто українські священики“.

Однак се не так легко фальшиво оскар-
жити когось о злочині а скорше за то можна
самому потерпіти. Як колишній для виразив-
ся, вже висше згадане, а знайшлоб ся і біль-
ше съвідків, котрі таке саме зложать съвідо-
кство. І то не було „дикого Українца“, котрий
би таку „рознь“ зробив помежі давнішими
бранцтвом. Часи зміняють ся і давніші пра-
тілі стають ворогами і видають найчорніші
діла на съвітло денне. Так і мусить бути. Sic
transit gloria mundi. До сел противискає
ся освідомлене народа і недалекий може той
час, що треба буде закинути зрадницьку „дѣ-
яльність“, а взяти ся до позитивної пра-
ці. Не поможуть тут Читальні Качковського, „зто
очаги руської жизни“, не поможуть „Дружи-
ни“, бо все те чуже, все те оперте на зраді
народа і своєї Церкви. Не поможе тут і все-
можучий опікун „radca“ і депутатъ Курілов-
ичъ, бо здає ся вже на слідуючу каденцію
не відважити ся тут і ноги поставити. „Дѣя-
тели“ „изм'янують“ руській ідеї; „галицько-
руські православні священики“ сходять із
підесталу героїв оточених авреолою мучени-
ства за съвіту православну віру.

Не так ще давно „Прикарпатская Русь“
накинулась на автора докладу в „Руслані“ о
тутешніх відносинах, що сей кидав мерзлини
доносі на „нашихъ дѣятелей“. Тепер дѣятелі
отамішили ся дискредитують „дѣяльність“
оден другого, коли вже пізвали, що годі далі
грязти на шкоду своєї народності і Церкви.

Ми можемо лише тому радіти. „Дѣяльні-
сть“ наших доморослих зрадників, до нічо-
го позитивного не веде а лише до того, що
щораз глубіше грязнюють і потопають. Розум-
ніїші одиниці видячи безголовів і підлогоу на-
саджуваної за гроши партії, дезертирують
звітам, інших задавлюють тягар рублів, липень
декі „благочестиві“ отци не „уживають“. Однак час був вже і їм прийти до розу-
му, що годі дальше спинати природний роз-
вій народа, який вже своїм широким руслом
обхоплює всі стани нашої суспільності, і зво-
дити его на манівці, де чекає его певна за-
гібіль.

Idem.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх
реставраціях, каварнях, торговлях і приєдну-
вати нам нових передплатників в кругах сво-
їх знакомих.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Австро-Угорщина.

(X) Передвчасне ликоване. N. fr. Presse, а
всід за нею і народно-демократичного „Ді-
ла“, з нею однодушного і однодумного, про
погром христ. суспільників при виборах до
міської ради минувшого вітвірка, виявило тіль-
ко, як споріднені з собою духом оба сі днів-
ніки.

Коли Nfr. Presse ликовала задля мнимо-
го погрому христ. суспільників, то в єї стано-
вища жидівско-вільномудрого се зовсім ясне
і всім розуміле. Але що сему жидівському
читаню ухвалений палатою вельмож закон в
днівникові вторував днівник, піддерживаний справі признання ісповідників ісламу ганефі-

народно-демократичним духовенством, в ко-
торого спілці засідають також консисторії со-
вітники і капітульні крилошанини, се стає
несхідним доказом, яке значінє мали запев-
нення о. Лопатинського виголошенні на вічу
священиків дня 7. грудня 1911. про напрям
народно-демокр. днівника.

Віймік з „Діла“, подані нами у вчераш-
ній передовіці з нагоди віденських виборів
минувшого вітвірка, съвідчать наглядно, який
то „християнський“ дух вів в редакції сего
днівника, вказує, якому напрямом потурають
дякі тутешні народно-демократичні священи-
ники, мимо того, що запевняли своїх „собра-
тів“, що від тепер буде інакше! Справа ді-
ся стара пословиця, що чим горнець накаїв,
тим він тхне і як ми тоді не привязували до
таких запевнень ніякої вартості, так оно й
справдило ся, бо чого ж іншого, якого іншо-
го духа можна сподівати ся від таких редак-
торів, котрі релігію вважають приватною спра-
вою, котрі сподіваються обнови християн-
ства у Відні, як радіми становуть соціалісти
і жидівські ліберали.

Вчерашній тісніший вибір у Відні, в ко-
трим христ. суспільники до попередніх 4 мандатів
осагнені віторок здобули дальших 7, мають
отже на 21 в четвертім колі 11 мандатів, 1 здобули вільномудрі а решта при-
пала соціалістам.

Вислід сей вказує, що німецькі заживо-
ле вільномудство віденське втратило всяку
основу, що оно пережило ся, а єго місце зай-
мав зроджений ним соціалізм. Бажати отже
поражені христ. суспільного сторонництва у
Відні значить те саме, що бажати побіди со-
ціалізму в Австрійській столиці. Се може
бути бажане для Arbeiter Ztg., для Naprodod-
у Glos-y, але чи оно личить народно-демократич-
ному днівникові, най на се дасть відпо-
відь его спілка.

Заграниця.

Страйковий рух в Росії. У відповідь на
нелюдське поведене російських властів з ро-
бітниками в Лені, де як писали ми, убито
около 150 робітників, вибух загальний страйк
робітників в Київі. Навіть друкарські складачі
звергали ся від праці і наслідком того київ-
ські часописи з середи і четверга не вийшли.
Трамвайний рух здержало. По улицях кружля-
ють військові патролі. Поліція перевела бо-
гато арештовані і ревізій в робітничих кругах.

Італійко-турецький війна. Показує ся в практиці наглядніше, чим в теорії, що замкнені
Дарданелі приносять державам, особливі Рес-
тії і Англії, необчислимі шкоди і що, коли б
отамішили ся дискредитують „дѣяльність“
оден другого, коли вже пізвали, що годі далі
грязти на шкоду своєї народності і Церкви.

Тому то, як доносять з Царгороду, поро-
били представники англійського і російського
правительства відповідні заходи у турецького
правительства що до отворення Дарданелів.
Російський амбасадор мав навіть загрозити,
що на случай дальнішого замкнення Дар-
данелів, зажадає російське правительство запла-
ти відшкодування для російської торговлі.

З державної ради.

На вчерашній засіданії палати послів по-
відомив предсідник, що бар. Рольеберг (чеськ. агр.) зложив мандат, після чого при-
ступила палата до продовження першого чита-
ння предлогу о адвокатській і нотаріальній ор-
динації і о покутнім писарстві.

По промові п. Глядіка (слов. люд.)
вибрано головних бесідників: п. Оффера-
за, а п. Штеклера „проти“.

Правительственну предлогу про ордина-
ції адвокатські і нотаріальні і про покутні
писькарство приділено правничій комісії.

Палата приступила до другого читання
предлогу в справі підвищення вільного від-
екзекуції мінімум плати. По промові п. Зелі-
гера замкнено розправу. Головний бесідник
проти п. Цегельського поставив резолюцію
з візванем правительства, щоби екзекуційним органам особливо в Галичині
уділено напімнення, щоби точно придержували
ся постанов § 251 і 252 екзекуційної орди-
нації.

Начерк закону ухвалено в II, і III. читаню
разом з резолюцією п. Цегельського.

З черги приято без розправи в II, і III.
читаню ухвалений палатою вельмож закон в
днівникові вторував днівник, піддерживаний справі признання ісповідників ісламу ганефі-

тицкого віроісповіданя релігійним стовари-
шенем.

Приступлено до розправи над нагlostю
внеска в справі реформи домово-чиншового
податку. Пос. Дінгофер мотивував на-
глість.

На тім замкнено засідане.

На вчерашнім засіданію доконано вибору
членів водної комісії та доповняючого вибору
до делегацій, вибрано іменно пос. Романчука
в місце пос. Цегельського, який звісі ся манда-
ту до делегацій, здається, з приводу своєї недуги.

Внесок п. д'Ельверта в справі по-
чину будови водного шляху Дунай-Одра з від-
галуженем Берно-Люденбург відіслано до вод-
ної комісії.

Склад водної комісії вийшли з Гали-
чини пп.: Цегельський, Будзиновський, Голу-
бович, Ангерман, Чайковський, Кендзіор, Лео,
Зеленський, Рознер, Дашинський і Глом-
бінський.

Слідуюче засідане палати нині.

Програма парламентарних праць. Під про-
водом предсідника Сильвестра відбуло ся вче-
ра в Відні засідане провідників парламентар-
них клубів. Порішено, що в будучім тижні
відбудуться засідання повної палати лише ві-
торник і п'ятницю, а четвер і середа остануть
ся для делегацій, однак і в тих обох днях ма-
ють радити по змозі парламентарні комісії.
Порядок нарад палати доповнено звітом комісії
господарства в справі назначення фахових
звітників в справі переселення і звітом прав-
ничої комісії о державній друкарські прасі,
о законі в справі охорони знаку червоного кре-
ста. Вкінці буде поставлене на дневній чергі
перше читане закону про заробкові стовари-
шення, з тою засторогою, що если б між тим
задирки між слухачами обох університетів
на політичні тлі, що приносило би лише
шкоду для науки. Вкінці раджено вибрати
на осідок українського університету якесь
менше(!) провінціональне (!) місто, отже За-
ліщики (!), Коломию або Станіславів.

Друга конференція в сій самій справі
відбула ся з предсідником кабінету. Русі
посли представили міністрови просвіти свої
домагання, які приняв міністер до відома. В
нараді, що веде ся в президіяльнім бюрі,
беруть участь з польської сторони проф. Глом-
бінський і Гальбан. Львівський університет
припіле свою опінію в будучім тижні.

Зачувати, що появить ся цісарський роз-
порядок у університетській справі.

„Kurjer lwowski“ хотув вісті, що радикальний
клуб звернув ся до д-ра К. Левиц-
кого з домаганням, щоби скликав „Український Союз“ для розглянення університетської
справи.

Учасники євхаристичного конгресу у Відні
будуть могли користувати ся звичними зниж-
ками цінні їзи на австрійських державних зе-
лізницях, на деяких угорських зелізницях і на
кораблях тов-а плавби на Дунаю та австрій-
ського „Льйода“. Знижки виносять:

I. На зелізницях. 1. Ізда I. і
II. кл. на віддалі понад 50 км. а) звичайни-
ми поїздами за заплатою половини цінні їзи
поспішного поїзда. б) поспішними поїздами
за заплатою цілі цінні їзи звичайного по-
їзду. 2. Ізда III. кл. на віддалі понад 50
км., чи то звичайними, чи то поспішними
поїздами за заплатою половини цінні звичай-
ного, згідно поспішного поїзду. До Ізда екс-
пресовими і люксусовими поїздами нема ніякої
знижки. Поодинокі комітети товариств по-
винні подбати о окремі поїзди, при чим будуть
мати великі полекші. Зі знижок могуть кори-
стуватися ті учасники, що викажуть ся від-
повідними остермільзованими легітимаціями,
які дістануть при зголосенні в осередній
канцелярії євхаристичного конгресу.

II. Знижки на кораблях тов-а
плавби на Дунаю: 1. Для учасників конгресу
в гуртках що найменше 30 осіб дає тов-а
плавби 50% знижки там і з поворотом на
всіх лініях дороги того тов-а. 2. Менші гурт-
ки, як також і поодинокі учасники конгресу
мають такі знижки: а) для Ізда I. кл. за зап-
латою II. кл., б) для Ізда II. кл. за заплатою
III. кл., в) для Ізда III. кл. за заплатою полу-
тини II. кл. Також і ту подорожні мусять ви-
казати ся легітимаціями.

Шевченківський обхід в Саратові описує до-
писець „Ради“ отсмін словами: Дня 11. цвіт-
н

Тараса, хоч половина не була Українцями. Нам, Українцям, було так мило, що ми в тій хвилі забули, що ми не на Україні. Хор зміняли читачі, солістки, що виконували, головним чином, твори Шевченка. Всіх виконавців публіка приймала дуже горячо і викликала богацько разів на bis. Хорові теж багато прийшлося повторювати. Публіки було дуже багато і вечір з художнього боку удався добре. З прибутку від вечора 50 проц. пішло на памятник Т. Шевченкові. Гроші відіслано в комітет будови памятника в Києві. Місцеві часописи напечатали про вечір дуже теплі замітки.

— **Потреба українського університету, чи не потреба?** Над сим міркує якийсь „сладкописатель“ з „Галичини“ і доходить до висліду, що таки не потреба українського університету. „Неумінність українського університета, якщо культурного очага, сознають самі мазепинці настаючи на скорійшемъ его учрежденії, обосновують свое требование не культурними потребностями галицько-рускаго населенія, а політическими сображеніями“. Для російської пропаганди шкідливий український університет, тому переконує „Галичину“ своїх нечисленних читачів, що не треба університету. Зрештою є ще важливша, практична причина, що приводить „Галичину“ до такого висновку. Покійний редактор „Галичини“ Марков не покінчив навіть семою класи гімназіальню, а прецінь добрив ся міліонового майна, без університетської науки, без клопотів. По що отже університету, коли на російській пропаганді можна краще заробити, як на якім становищі, котре вимагає університетського образовання!

— **Домагання народних учителів.** Депутація всіх організацій учителів з цілої Австроїї явила ся оноді у міністра-предсідника гр. Штирка і міністра просвіти Гусарека, як також у провідників всіх партій в справі зміни § 55. державного закона о народних школах в тім дусі, щоби учителів звінано в державними урядниками 4-ох найвищих рангів, а також в справі поліпшення долі учителів. Представники правительства і провідники поодиноких партій відповіли, що та справа лучить ся тісно з санациєю державних фінансів, і що при податковій реформі як правительство, так і посли будуть старати ся, щоби на державні відатки ухвалено такі суми, при яких можна було узгляднити також домагання учителів.

— **Вічане п. Михайла Шишкевича;** укінчального богословія, з п-ною Теонією Філіппівною відбулося ся дня 23. с. м. у Львові в митрополичій каплиці. Замість повідомлення про вінчане зложити новожені 10 К на українську гімназію в Рогатині.

— **Російська господарка.** З Петербурга доносяться: Відбула ревізія в „Ніколаївському товаристві кредитовім“ виказала дефравдації на суму трьох міліонів рублів. Головний виновник, голова біржевого комітета, кандидат до думи, Влястеліц, призначав ся до доконання дефравдації. Справу віддано прокураторії.

— **Слідство в справі великої катастрофи на морю.** Комісія сенату в Новій Йорку переслухувала другого офіцера корабля Lightpoldega. Він казав, що в тій хвилі, коли спущено перший ратунковий човен на море, поміст „Titanic-a“ виставав 70 стіп над поверхнею води, а в хвилі, коли спущено останній човен, був лише о кілька стіп над водою. Корабель вже скоро потонув. Човни були добре обсаджені, а жінкам все давано першість. Що до справи, що тільки люді зі служби виратовано, заявив офіцер, що на 6 осіб, яких витягнуто з води, все було 5 тоннів або корабельних слуг. По затопленю „Titanic-a“ кілька човнів вернулося на місце, де затонув корабель, щоби шукати потопаючих. На помості „Titanic-a“ не було зовсім переполохи, ані на віті скрг тих, що зістали на кораблі. Комісія сенату постановила не пустити директора Ісмая до Англії. Також буде задержаних 12 слуг корабельних і 4 офіцерів корабля „Titanic“. Ісмай в своїх візначеннях старається усунуть з себе всяку відвічальність. Каже, що не правдою є, будьто Сміт мав одержати нагороду за побиті рекорди.

Комісія сенату на основі візянь сьвідків ствердила, що з причини безрадності в спусканю човнів, малої карности, злого розділу служби, занедбано ратункуколою 300 осіб, котрі могли бути також виратовані. Іменно багато човнів взяло ледви половину того чи сла людей, які могли би забрати. Офіцери зовсім не орієнтували ся в небезпеці.

Кілька осіб виратовані з корабля „Titanic“ кажуть, що виділи по затопленю Titanic-a Вілліама Стеда і полковника Астора на силаві. Інші кажуть, що Астор разом з майором Буттом, адютантом предсідника Тафта, був на помості команданта. На „Карпаті“ привезено до Нового Йорку 7 дітей, котрих ідентичності досі ще не стверджено. 5 з них уміщено в захоронці, а двома заопікувана ся одна виратувана жінка.

— **Відбудоване венеціо Кампанії.** З Венеції доносять, що вчера рано в присутності князя Генуї, відбулося під час гарної погоди посвячене нової Кампанії на площі св. Марка. Дитячий хор, зложений з 3.000 дітей, відспівав гимн, відтак патріарх Кавалларі, в асисті всіх епископів з венеціої провінції посвятив дзвінницю. Відтак задзвонено дзвонами Кампанії, що мовчали через 10 літ. На їх голос відповіли всі дзвони на венеціоих вежах.

— **Ограблене поштового воза.** Вчера вночі ограблено поштовий віз межи Краковом а Тарновом. В Тарнові спостережено брак колодки з лівої сторони і там зараз віз замкнено. В середині віза найдено много спалених сірників; очевидно мусили злодії сівіти вночі. Такі самі сірники знайдено в буддії гамінчого в недалекім візі. Ограблений віз був замкнений в Кракові на дві колодки і повний був поштових пакунків. Підозрін паде на гамінчого.

— **Наша мова в староствах.** Львівське старество видало документ, який подаємо дословно без віяких коментарів: „Л. 8888/912. Ц. к. Старство Львів дня 12. IV. 1912. До Зараду стружка Львів. Товаріства госп. „Сільській Господар“ на руці В сеч. Отца Александра Майского з Волкови. В заłatwленю подане внесено безпосередньо до ц. к. Намічесництва г. дні 1. лютого 1912 пересилаю егзemplar statutu Lьvov. kraj. Tоваріства господарського „Sільській Господар“ в Волкові до рук Всеч. Отца Александра Майского в Волкові, з ознаймленем, що ц. к. Немічестяцтво рекріптом з 7 лютого 1912 L. XIII 609 не закаляло завезання стружка того стоварішена. З аразом з вертаю увагу заложити що о иле пощегільні кіерунки діяльності стружка підлегають відрібним переписом, винно Стоварішена до тих переписів в кождим випадку застосувати ся. Ц. к. радник Намічесництва.“

— **Організація турецкого повстання в Триполі.** Турецкий полководець з Тобруку Етем-баша подає одному єгипетському журналістові в Александриї таку вість про турецке повстання в Триполі: „На початку війни сила постійного війска вивосила в Триполі 10.000, тепер збільшено є до 40.000. Всі стоять в боєвій лінії коло Дерні, Бенгазі і Тобрука. Міжними находяться також Араби. В кождій хвилі може ще станути в боєві ряди 20.000 осіб. Щоденно вступають до війска сотки добровольців. Фанатичні Араби боряться за вітчизну і каліфат до послідної каплі крові. Много з них уже погибли, а з іншими почали ся вже переговори. Але они не хотять навіть чути про які уступки“.

Що до впливу війни на управу рілі, відповідь Етем-баша, що сегоріні жінви будуть луцьши, чим попередніх років. Одна,каже, части мешканців веде війну, друга займає ся пільними роботами. До управи рілі вивозять навіть в часті і жовнірів.

— **Торговля людьми.** В Бритіш Колюмбії Індіяни продають свої доньки білим женихам. З північної часті сеї провінції доносять, що тамошні Індіяни продають білим морякам свої доньки по 500 доларів. Правительство Бритіш Колюмбії вислато поліцію до розглянення справи і арештования виновників.

— **Жертва затами сонця.** Як оправданими були остороги перед огляданем затами сонця голим оком, доказом сего є подія, що луцила в Штрасбург. Іменно одна з тамошніх жінок, певна в свій сильний зір, приглядала ся сemu незвичайному явищу без охоронного скла. Зараз після сего виступили у неї прояві частинної сліпоти, а оноді осліпла зовсім. Лікарі сумнівають ся, чи можна буде привернути єї зір.

— **Смерть сестри Толстої.** З Петербурга доносять: Сестра гр. Льва Толстої, Марія, померла в Шалюдинському монастирі, де була монахинею. Толстой, як звісно, відвідав її після своєї утечі з Ясної Поляни на коротко перед своєю смертю.

— **Американська реклама.** Наші брати, що виємігрували на другу півкулю, на добре за-

мериканціли ся. „Канадський Фармер“, рекламиючи себе обіцює вислати „безплатно насіннє цвітів“ всім читачам, які виплатять протягом місяця цвітіння передплату. У нас рекламиують часопис обіцянками (іноді несповідніваниями) видавання „додатків“, побільшена обему і погублення змісту, а в Америці „насіннє цвітів“. Звісно — в Америці інші звичай.

— **Господин Гецев,** звісний русофільський пропагандист, погулявши в Галушкою по Росії, поїхав — як пише „Прикарпатська Русь“ — до Триполісу. Цікаве, до якої армії затягнувся господин Гецев і чи пощастило ему там лішче, як в Запитові. Біз запитів, покарані вчера в зго вини арештом за пелегальні збори не дуже ему вдачні, тим більше, що під час одних зборів в сім селі обидив госп. Гецев місцевих селян, виплатуючись їх о їх патроніміка. Показалося іменно, що деякі з присутніх не знали своїх батьків і вмішував госп. Гецева в їх родинні справи уважали для себе обідою.

— **Недуга Штріндберга.** Стан здоров'я славного шведського письменника Штріндберга є безвадійний. Рак розвивається сильно в жодніку і справляє хорому страшні болі, котрих морфіна вже не може усунути. Від кількох днів хорій не має ані ложки страви в устах. Сам Штріндберг сівідомий єного стану недуги.

— **Нова масонська льожа в Берліні.** Незадовго вчора ся будова нової палати берлінських масонських льож за ціну 1 міліона 700 тисяч марок. В палаті будуть вибудовані церемоніальні салі засідань, касино, читальня, лябораторії, бібліотека і приміщення для слуг. Так доробляють ся масони очевидно запомітами жидівських міліонерів.

— **Богацтво Зединених Держав.** „Ros. Amer. Вістник“, що виходить в Петербурзі поєднає числа із статистики розвою Зедин. Держав. Богацтво Зединених Держав виносило в 1880. р. 43,600 міліонів доларів, в 1904. р. зросло до 107,100 міл. дол., нині виносило майже сто п'ятьдесят міліардів доларів. На одного мешканця припадає пересічно 1500 дол. В 28.500 банках є зложених 16.500 міл. дол., каси щадності переховують вкладки на 4.200 міл. дол. Ні оден іншій край не може похвалити ся такою великою сумою щадності. Запас золота доходить до 1.750 міл. дол., то є більше пів в Англії. Що до населення, то в 1900. р. було там 76 міл. душ, в 1910. р. 94 міл., то є приріст за 10 літ виносив 18 міл. Фабричну продукцію в 1904. р. оцінювало на 15 міліардів дол., а в 1909. р. рівнялося єже 20 міліардів дол., що виносило 40 проц. приросту протягом 5 літ. Рільничу продукцію Зедин. Держав в р. 1910. оцінено на 8.926 міліонів дол.

— **Найбільші кораблі.** Розміри „Titanic-a“ і „Olimpic-a“ лінії White Star Line перевищують, як доносять німецькі дневники, три найновіші кораблі гамбурсько-американської лінії. Перший з них зове ся „Imperial“, дальші два ще не мають ніякої назви. Будуть они також найскорішими з дотеперішніх кораблів, завдяки приміненню турбін. Німецька преса впевнена, що під зглядом скорости віднесуть они побуду над всіма кораблями, з поміж котрих „Olimpic“ занімав досі перше місце. Але саме се неуміннє суперництво є що до скорості плавання є нещастям. Жертви останної катастрофи були певно згодили ся навіть пів року довше їхати до Америки, якщо були знали, що їх же при шалених перегонах. Управа White Star Line сівідомо виставила на тяжку пробу життя півтretя тисячі людей, коли, як тепер виявило ся, обіцяла капітанові Смітові дві нагороди по 25.000 кораблів: одну за рекорд в скорості, а другу за рекорд в числі подорожників. Кап. Сміт був би дістав ті нагороди тоді, якщо би при числі подорожників більшим як 2.300, плив до Нового Йорку єще би о годину коротше, як всі інші кораблі.

— **В справі демонстраційного онодішного приняття хорватських студентів в Білгороді.** він відмінно згадується в Білгороді амбасадор устий протест, в якому зазначує головно се, що винесено оклик на честь полуднево-слов'янського короля. З урядової сторони запевняють знова, що побідний оклик не походив ані від хорватських, ані від сербських студентів. Підозрюють проте, що зробив се якийсь провокатор.

— **Голод в Росії.** З причини страшного голоду серед населення туркійського округа лютует там в нечуваний спосіб пошесте широкобуту. В двох лише повітах, кустанайськім і актюбинськім, начислено 7.220 хоріх на сю пошесте.

— **Тарасовий обхід в Копичинцях.** Українських Товариств і молодіжі у Копичинцях відбудуться в неділі 28. с. м. о годині 8. вечіром в салі „Народного Дому“ в Копичинцях вечерні в пам'ять 51. роковини смерті Т. Шевченка.

— **Іменоване.** Міністер хліборобства іменує комісара лісництва І. кляса Константина І. кевича в Опаві старшим комісаром лісництва.

— **Із сирітського фонду д-ра Василя Воляна.** до роздачі 29 стипендій по 300 К річно для сиріт, що ходять до народних чи господарських шкіл, або вчаться ремесла. Стипендії дістають сироти рускої народності, прав. або гр. кат. віри, що є родом із повітів черновецького, кіцманського, виноградівського, вижницького і заставницького, яким ще не минуло 14 років. Подається треба до 20. мая с. р. через дотичне старство і залучити до прослоби метрику та посвідку належност

Літось села Несторівщі (в Зборівщині).

Написав о. Іполит Барвінський
б. приходник сего села.

(Дальше).

І так при численних інших способностях є він виставлений на покусу злодійства і шахрайства, котрі то способності родять ще і то зло, що він відвикає від сталої, правильної роботи, до річної служби дуже тяжко дася намовити, а поперешає тільки як насміхник на роботі днівний, до котрого іде, коли му ся сподобає в чим зрештою не диво, бо на що ж м'якій рік служити, коли він на цілій рік за пару неділь заробить в жива хліба, а що часом не стане, то денною роботою в стодолі і інших річах докраде. Коли отже двори не змінять свого вадливого способу господарювання, котрий їм самим приносить найбільшу шкоду, а в дальшім наслідстві грозить повним знищением їх майна, коли не зрозуміють того простого правила економіки, що добро і маєток не становить пропістр землі але сила продукції; коли межими яко хлібодавцями а простолюдином яко робітником одиноким і цілим посередником не стане ся гріші то готовий; потім коли поля рустикально або поля так званых малих посідачів не зістануть — о скілько можна скасовані; наконець коли не будеть заборонене пашене худоби на розриві і з поєднання з причини котрих уже мала дитина, буячи без надзору всякого ціліми днями з товаром в полю в самих нудів навікає нипати по городах, садах і полях і там робити шкоду — словом доки то все зло не змінить ся в добре, доти всяки зусилля до уморальнення народа будуть безуспішні.

Коли правдою єсть проповідка: exempla trahunt, і коли сила прикладу і в стані ображованім много впливає, о кількох більше она ділатає на простолюдина, яко чоловіка необразованого.

Третою причиною заофана простолюдина в норовственнім згляді суть, — на жаль тайти того не можна, — самі съященики. І в тій точці наведені примітки тичать ся не тілько съящеників і парохіян Несторовецьких, але взагалі душ старовників, і парохіян всіх приходів.

Майже всі съященики руководять ся на своїм становищі душпастирським тою засадою і тою гадкою, що обовязок свій всеціло сповініть, коли народови точно після устава відправлять все набоженьство. Думають, що ви могли закона і совісти совершено вдоволяти коли порядно відправлять Всеночне, Утреню, Службу Божу в проповідю, а навіть і Вечерній ніколи не опускають, хотя на ній ніхто не бував. Додають ще многі, щоби від других цілком відріжнити ся совершенною ревностю, до звичайних приписаних набоженьств, щось ех propria, — як то кажуть, — diligentia. Правлять н. п. через цілу п'яdesятницю в неділі Всеночне, кождої неділі кроме звичайно поодиноко платних акафістів ще акафист соборний а часом і паастас. При кождім більшім съящі виставлюють монстранцію з пресъястійами. Тайнами і правлять суплікацію, що також роблять і повседневно при приватних набоженьствах. Яким способом і ким ті засади пастирські заціпили ся у душестаровничого клира не тяжко відгадати.

Вже в Сіменичу, на богословію, на пресвітерій говорить ся молодому клирови щоби при душпастирстві дбав о точну відправу богослужіння. А й пізніше всі Архієрейські і деканальні візити з всякою скрупультностю розвільджують в правила одиночного, ту обставину, чи душпастир на кожде завізване єсть з всякою усогою для парохіян в богослужбних дійствах, і чи случайно не опускає якого набоженьства.

Посіщати точно набоженьства, відмавляти довгі молитви, скрупультно держати всі пости — а в декотрі о сухім тілько хлібі потребувати, перед кождою їдою або по їді помолити ся або хоті не забути перехрестити ся, то єсть християнізм.

У необразованого простолюдина видимо, що ціла релігійність і богоявінність єго тілько полягає на вініших знаках і обрядах релігійного культу. Практична і реальна сторона образованія єго, норовственність єго життя, мо-

ральність єго діл — ще цілком лежить відлогом. Звичайні блуди: пиянство, обжирство, крадіжка, шкодотворність, прелюбодійство, ненависть і т. д. проявляють ся в єго житті без найменшого застереження і обмеження. Він думає, що все не єсть ніяким гріхом перед лицем Бога аї перед лицем людей, коли тілько пильно учаєш на відпустові місця і домашні набоженьства і там з піднесеними до гори руками вдихає в голос, прикладно очі завертає, і запалить за пару країцарів офорік на офорінику. Епархи, сидячі там високо, віддалені від звичайного повседневного съвіта, представляють собі єго в дуже яснім, блескучім съвіті. Видять єго тілько при надзвичайних случаях як він на 100 кроків шапку здіймає, смиренно кланяє ся, руки і ногу цілі, кожде слово до него сказане в нижайшою преданностю слухає. Видять єго маломовність, єго марне лице, єго убогу одежду. А з того всого вносять, що той чоловік, той простиий народ єсть вівцем здерганим працьовитості, послужності, пошанівку і послуху для старших. Аї припускають, що з тих усіх чеснот у єму ще ані сліду, — що противне сира то єще зовсім колода, на котрій знаходить ся не ѹно ще поверхна груба кора, але в додатку і цальового можу не мало, під котрим всякого рода плюгавства. Нім отже та колода обхарить ся, нім мох оббере ся, і кора обдере, — одна, друга, десята і двайця та, — бо тілько їх на собі наш християнин простолюдин має, — єм по тім всім хто там до чистого, білого дерева добере ся і з него сякі такі меблік, котрій би в користі і украсу кімнати людскої суспільноти міг служити, зробить, то єще не мало води на съвіті училине, — ще не одна сотка літ в історії людства перемінє. А до такої тяжкої роботи, — до приспособлення сирої ще колоди, до дальної ужитку, не можна, як до тепер діяло ся, забирати ся майстрам з делікатним ножиком і столлярським гибликом. Столлярів тут ще зовсім не потреба. Покалічили би собі тілько руки і поломили наряди не зділавши нічого.

(Дальше буде).

Товариство Взаїмних Обезпечень в КРАКОВІ.

Виказ найвисших цін

по яких землеплоди в 1912. р. могутъ бути обезпечені від граду.

В політичних повітах Галичини і на Буковині.

Рід землеплодів

A

Білка, Бояхія, Бжеско Бжозів, Жанін, Щішанів, Гірниці, Грибів, Ярослав, Яло, Кольбушова, Краків, Кросно, Ліманова, Ланьцут, Медзець, Мислинці, Ніско, Новий Санч, Новий Торг, Осьвінцім, Пільзно, Підгуже, Перемишль, Переворск, Ріпчиці, Риців, Сяноч, Стрижів, Тарнів, Тарнобжег, Вадовиці, Величка, Живець.

Поз.	поз.	корон за 100 кг.	поз.	корон за 100 кг.	
1	Жито озиме	1	17—	1	16—
2	Жито яре	2	16—	2	15—
3	Пшениця озима, або яра	3	23—	3	22—
4	Ячмінь	4	17—	4	16—
5	Оркіш	5	16—	5	15—
6	Овес	6	18—	6	17—
7	Гречка (Татарка)	7	16—	7	15—
8	¹⁾ Кукурудза	8	15—	8	14—
9	Просо	9	15—	9	14—
10	Горох звич. (білий і зел.)	10	20—	10	19—
11	Горох (Вікторія) і Великогород зелений.	11	26—	11	25—
12	Біб	12	15—	12	14—
13	Бобик	13	15—	13	14—
14	Фасоля звичайна	14	20—	14	19—
15	Сочевиця звичайна	15	15—	15	14—
16	Ленча (Вика)	16	17—	16	16—
17	Лубінь	17	14—	17	13—
18	Тимотка	18	65—	18	63—
19	²⁾ Конюшина червона або шведська	19	190—	19	188—
		20	180—	20	178—
20	Конюшина біла			6·50	
21	³⁾ червона на пашу	21	7—	21	
22	Експарцета насіння лущ.	22	80—	22	78—
23	Експарцета на пашу	23	7—	23	6—
24	Ріпак зимовий	24	28—	24	27—
25	Ріпак літній	25	26—	25	25—
26	Льняка (Льниця, Ржай)	26	20—	26	19—
27	Конопле волокно	27	60—	27	58—
28	Насінє конопле	28	24—	28	23—
29	Лен волокно	29	80—	29	78—
30	Насінє льну	30	27—	30	26—
31	Мак	31	52—	31	50—
32	Аніж росийський	32	45—	32	44—
33	Аніж плоский	33	48—	33	47—
34	⁴⁾ Хміль	34	300—	34	290—
35	Лоза кошикарська 1-літ.	35	3—	35	3—
36	Лоза кошикарська 2-літ.	36	1·50	36	1·50
37	Тютюн	37	—	37	50—
38	Бульба	38	4—	38	3·50
39	⁴⁾ Бураки цукрові	39	2·50	39	2·50
40	Бураки на пашу	40	1·80	40	1·60

Солома в пропорції до вартості зерна буде числіти ся мінімально:

В політ. повітах означених буквкою A.	В політ. повітах означених буквкою B. і на Буковині	
	в $\frac{1}{6}$ часті вартості зерна	в $\frac{1}{8}$ часті вартості зерна
з пшениці, жита, ячменю, вівса і стручкових землеплодів	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$

1) Кукурудза буде принята з виїмком лодиг і листя т. є тілько саме зерно без підвиснення рати.

2) При обезпеченню конюшини власінної валежить подати, який покос обезпечується на зерно.

3) При обезпеченню конюшини червоної на пашу, наколи має бути обезпечений другиј покос, треба поданий до обезпечення в осібну рубрику.

4) Хміль, цукрові бураки і коноплі можуть бути обезпечені по ціні після угоди контрактової, згідно по потріченю коштів доставлення, якщо угоди контрактова є на місцеву стацію або фабрику.

Замітка: Землеплоди названі під поз. 21, 23, 35, 36 і 37, то є конюшина червона на пашу, експарцета, кошикарська лоза 1-річна ошикарська лоза 2-річна і тютюн будуть приняті до обезпечення після сподіваного збору, поданого в метричних сотнах з одного морга, а не як давніше загальність тогож. Хміль однак буде принятим до обезпечення по ціні за 100 кг, а не як давніше 50 кг.

ПИСАНЯ
на
МАШИНІ
Першорядна ШКОЛА
на
Хорберт Єрліх Львів, площа Смольки 4.
Склад машин до писання і американських уладженів бурових.
(40-50)